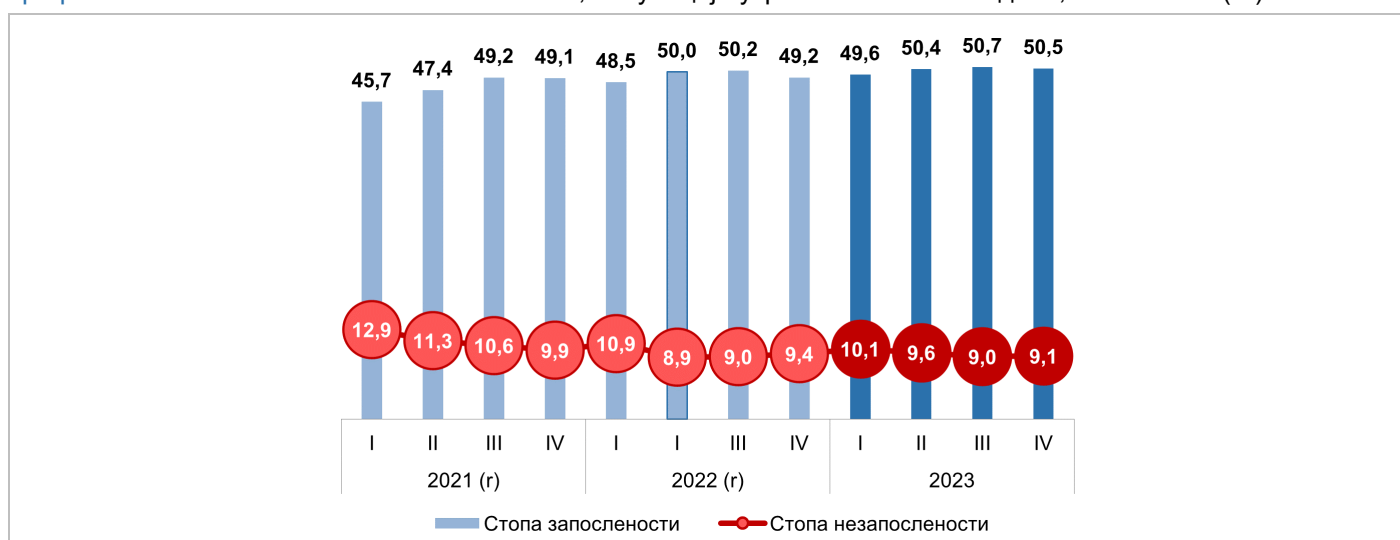

Анкета о радној снази, IV квартал 2023.

У четвртом кварталу 2023. године број запослених износио је 2 870 200, а број незапослених 288 200. Стопа запослености за дати период износила је 50,5%, док је стопа незапослености износила 9,1%.

Граф. 1. Стопе запослености/незапослености, популација узраста 15 и више година, 2021–2023. (%)

(r) – ревидирани подаци.

Поређење са истим кварталом претходне године

Према подацима Анкете о радној снази, у четвртом кварталу 2023. године, у односу на четврти квартал претходне године, дошло је до повећања активности и смањења становништва ван радне снаге. У оквиру активног становништва дошло је до раста запослености и пада незапослености. У четвртом кварталу број запослених износио је 2 870 200, што представља раст од 52 100 у односу на исти квартал 2022. године. Број незапослених мањи је за 3 600 лица и износио је 288 200, што заједно са запосленим лицима чини контингент активног становништва од 3 158 300. Становништво ван радне снаге смањено је за 99 400 лица и у посматраном кварталу чинило га је 2 524 000 лица. Укупан број становника старих 15 и више година износио је 5 682 300, што представља смањење укупног броја за 50 900 лица.

Стопа запослености бележи пораст од 1,4 процентна поена (п. п.) и бележи вредност од 50,5%, док је стопа незапослености износила 9,1%, што представља пад од 0,3 п. п. у односу на четврти квартал претходне године. Стопа активности је порасла, а стопа становништва ван радне снаге пала је за исту вредност од 1,3 п. п. и оне износе 55,6% односно 44,4% респективно.

Укупан пораст запослености од 52 100 лица забележен је и у оквиру формалне и у оквиру неформалне запослености. Укупна формална запосленост порасла је за 32 900 и у четвртом кварталу 2023. године износила је 2 510 700. Формална запосленост ван пољопривреде бележи повећање од 42 600, док је формална запосленост у пољопривреди смањена за 9 700. Укупна неформална запосленост износила је 359 400 и на међугодишњем нивоу бележи раст од 19 200, од чега 14 400 представља повећање неформалне запослености ван пољопривреде, а 4 700 у пољопривреди.

Стопа укупне неформалне запослености већа је у односу на четврти квартал 2022. године за 0,4 п. п. и износила је 12,5%. Стопа неформалне запослености ван пољопривреде повећана је за 0,4 п. п. и у четвртом кварталу 2023. износила је 6,8%, док је у сектору пољопривреде већа за 1,9 п. п. и износила је 50,3%.

Повољнија кретања на тржишту рада у поређењу са четвртим кварталом претходне године, која се огледају у повећању запослености а смањењу становништва ван радне снаге, претежно се односе на женску популацију, која је у посматраном кварталу забележила већу флукуацију лица из контингента становништва ван радне снаге у контингент запослених. У популацији жена је у четвртом кварталу забележен знатно већи раст броја запослених, од 41 800 у односу на мушкарце (+10 300), па је број запослених жена износио 1 310 400 а број запослених мушкараца 1 559 800. Број становништва ван радне снаге у женској популацији нижи је за 77 200, а у мушкој за 22 100. За разлику од промена у контингенту запослених, промена у броју незапослених лица показује пораст у женској (9 800) и пад у мушкој популацији (13 400). Таква кретања довела су до тога да у четвртом кварталу 2023. године број незапослених жена износи 137 100 а незапослених мушкараца 151 000.

Београдски регион и Регион Јужне и Источне Србије бележе повећање запослености а пад незапослености и становништва ван радне снаге. У Региону Војводине постоји незнатно другачији тренд, који се односи на незапослено становништво, које бележи пораст од 15 500, док је у Региону Шумадије и Западне Србије тренд такође другачији и показује пад запосленог становништва (- 13 100 у односу на четврти квартал претходне године). Стопа запослености највише је порасла у Региону Војводине (+ 2,3 п. п.) и у Београдском региону (+2,1 п. п.) и износи 51,1% и 56,1% респективно. Пораст стопе запослености у Региону Јужне и Источне Србије износио је 1,4 п. п. а стопа од 45,4% и даље је најнижа, посматрано по регионима. Ова стопа у Региону Шумадије и Западне Србије нижа је за 0,3 п. п. и у четвртом кварталу 2023. године износила је 48,8%.

Стопа незапослености у Београдском региону у посматраном кварталу била је најнижа и износила је 6,7%, што представља смањење од 1,1 п. п. у односу на исти квартал претходне године. Највиша стопа незапослености забележена је у Региону Јужне и Источне Србије, па је, уз смањење од 1,0 п. п., износила 11,2%. Регион Војводине и Регион Шумадије и Западне Србије бележе стопе незапослености од 9,2% и 9,9% респективно.

Популација младих узраста 15–24 године у четвртом кварталу 2023. године смањена је за 6 200 лица у односу на исти квартал претходне године. Број запослених младих лица износио је 156 400, што представља незнатни пад, за 700 лица, док је број незапослених износио 55 100, уз пораст од 5 100 лица у односу на исти квартал претходне године. Контингент младог становништва ван радне снаге смањен је за 10 500 и у четвртом кварталу 2023. износио је 462 200.

Стопа NEET, тј. удео младих узраста 15–24 године који нити раде нити су у процесу образовања или обуке у укупној популацији младих, износила је 13,8% и у односу на исти квартал претходне године већа је за 2,0%.

Код популације узраста 15–29 година стопа NEET била је на нивоу од 17,4%, што представља пораст од 2,3 п. п. на међугодишњем нивоу. Доминантан утицај на међугодишњи раст укупне стопе NEET имало је повећање ове категорије становништва у Региону Јужне и Источне Србије и у Региону Шумадије и Западне Србије у популацији жена ван радне снаге.

Поређење са претходним кварталом

У четвртом кварталу 2023. године, у поређењу са трећим кварталом исте године, укупан број становника старих 15 и више година мањи је за 11 200 и износио је 5 682 300, при чему је дошло до смањења броја запослених за 18 400, а повећања броја незапослених за 2 500 и броја становништва ван радне снаге за 4 700. Број запослених у четвртом кварталу 2023. износио је 2 870 200, број незапослених 288 200, број становништва ван радне снаге 2 524 000, док је број активних (који чине запослено и незапослено становништво заједно) износио 3 158 300.

Стопа запослености у посматраном кварталу износила је 50,5% и, у односу на претходни квартал, мања је за 0,2 п. п. Незнатни пораст (од 0,1 п. п.) бележи стопа незапослености, као и стопа становништва ван радне снаге (0,2 п. п.), па ове стопе имају вредности 9,1% и 44,4% респективно.

На укупно смањење запослености од 18 400 доминантно је утицало смањење броја запослених у мушкој популацији, где је тај број мањи за 20 100 у односу на трећи квартал, док је број запослених жена већи за 1 800. Број запослених мушкараца у четвртом кварталу 2023. године износио је 1 559 800 а стопа запослености 57,0%, док је број запослених жена износио 1 310 400, са стопом од 44,5%. Нешто повољнији положај жена на тржишту рада у односу на претходни квартал приметан је и у контингенту незапослених. Број незапослених лица у мушкој популацији већи је за 4 500, док је у женској мањи за 2 000, што је довело до тога да у четвртом кварталу 2023. буде 151 000 незапослених мушкараца и 137 100 незапослених жена. Истовремено је стопа незапослености мушкараца порасла за 0,3 п. п. и износила је 8,8%, док стопа незапослености жена бележи пад од 0,1 п. п. и износила је 9,5%.

У оквиру укупног смањења броја запослених, број формално запослених мањи је за 7 900 а неформално запослених за 10 400.

У четвртном кварталу 2023. године стопа укупне неформалне запослености износила је 12,5%, што представља смањење од 0,3 п. п. у односу на претходни квартал. Стопа неформалне запослености ван пољопривреде повећана је за 0,3%, док је у пољопривреди смањена за 3,2%.

Посматрано по регионима, број запослених бележи највећи пад у Региону Шумадије и Западне Србије, за 27 200. Мањи пад, од 8 400 запослених, забележен је у Региону Јужне и Источне Србије, затим пад од 3 200 у Београдском региону, док је у Региону Војводине дошло до пораста броја запослених од 20 300 у односу на претходни квартал. Тако је стопа запослености забележила пораст од 1,5 п. п. у Региону Војводине, а мања је за 1,7 п. п. у Региону Шумадије и Западне Србије, за 0,6 п. п. у Региону Јужне и Источне Србије и за 0,2 п. п. у Београдском региону. Регион Шумадије и Западне Србије бележи пораст стопе незапослености и стопе становништва ван радне снаге, и то за исту вредност од 1,1 п. п., док у Региону Војводине обе стопе бележе пад, стопа незапослености за 0,9 п. п. и стопа становништва ван радне снаге за 1,0 п. п. У Београдском региону у четвртном кварталу, у односу на трећи квартал, стопа незапослености већа је за незнатних 0,3 п. п., док је стопа становништва ван радне снаге остала непромењена. У Региону Јужне и Источне Србије стопа незапослености је мања за 0,2 п. п., док стопа становништва ван радне снаге бележи пораст од 0,7 п. п.

Контингент лица узраста 15–24 године на укупном нивоу нижи је за 1 300 лица у односу на претходни квартал. Број запослених младих лица је мањи за 10 500 а број младог становништва ван радне снаге већи је за 9 500. Поменути тренд довео је до пада стопе запослености и уједно пораста стопе становништва ван радне снаге за исту вредност од 1,5 п. п. као и пораста стопе незапослености од 1,1 п. п. у односу на трећи квартал 2023. године.

Тзв. NEET стопа, која представља удео младих узраста 15–24 године који нити раде нити су у процесу образовања или обуке у укупној популацији младих (15–24), у међукварталном периоду забележила је пораст од 0,9 п. п.

Оцене¹ се од првог квартала 2023. године израчунавају на основу демографских процена за 2022. годину према коначним подацима из Пописа становништва, домаћинства и станова 2022. године. За израчунавање оцена закључно са четвртим кварталом 2022. године коришћене су демографске процене које су засноване на Попису 2011. године.

Због примене пондера заснованих на најновијим демографским показатељима, подаци из овог саопштења нису упоредиви са претходним подацима објављеним у истоименим саопштењима пре 2023. године.

Како би се обезбедила упоредивост, извршена је ревизија података из 2021. и 2022. године, на основу ревизије демографских процена које су засноване на коначним резултатима Пописа 2022.

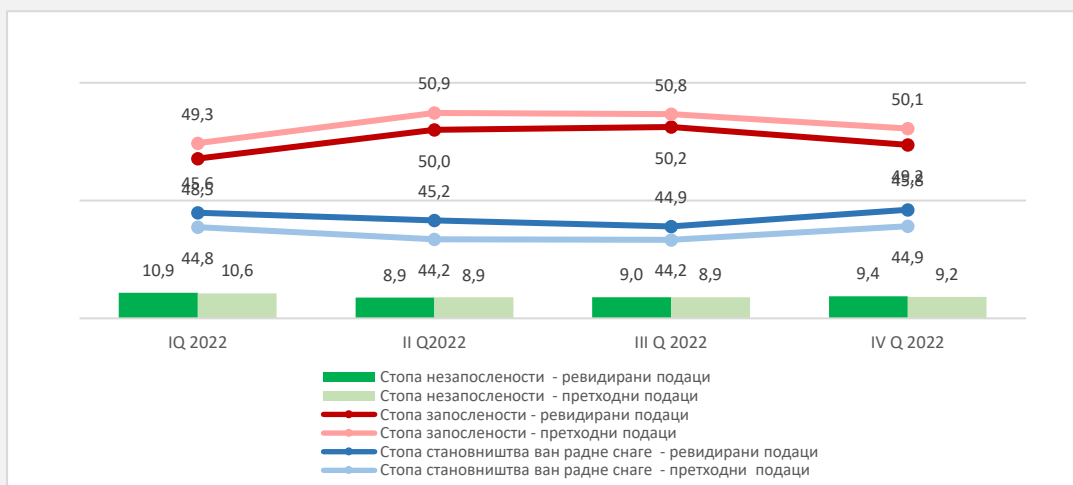
У овом саопштењу подаци за четврти квартал 2023. године упоређују се са ревидираним подацима из четвртог квартала 2022. године и подацима за трећи квартал 2023. године.

Ревидирани подаци од 2021. године ажурирани су у бази података на веб-сајту РЗС-а.

Постпописна ревизија врши се у складу са Општом политиком ревизије РЗС-а, која је у потпуности усклађена са смерницама из Приручника о политици ревизија у Европском статистичком систему (*ESS Guidelines on Revision Policy*), који је усвојен од стране Комитета Европског статистичког система (*European Statistical System Committee*).

Циљ постпописне ревизије података РС-а јесте обезбеђивање упоредивости без прекида временске серије.

Графикон: Упоредни преглед најзначајнијих индикатора РС-а (стопе запослености, незапослености и становништва ван радне снаге) за 2022. годину пре (претходни подаци) и после (ревидирани подаци) примене нових пондера

Објашњење појмова:

Претходни подаци – подаци засновани на пондерационом систему који је подразумевао коришћење демографских процена које су се базирале на Попису 2011. године.

Ревидирани подаци – подаци засновани на пондерационом систему који подразумева коришћење демографских процена које се базирају на Попису 2022. године.

¹ Оцене су израчунате применом пондера добијених процедуром калибрације.

За детаљније објашњење погледати: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2017/Pdf/G20177069.pdf>

Основни индикатори, IV квартал 2023. године

Стопа активности становништва старог 15 и више година у четвртом кварталу 2023. године износила је 55,6% (62,5% у мушкој и 49,1% у женској популацији). Највиша стопа активности забележена је у Београдском региону и износила је 60,1%. У Региону Војводине имала је вредност од 56,2%, Региону Шумадије и Западне Србије 54,2%, а у Региону Јужне и Источне Србије 51,2%.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година износила је 50,5%, и то мушког становништва 57,0%, а женског 44,5%. Београдски регион бележи највећу стопу запослености (56,1%), а иза њега следе Регион Војводине (51,1%) и Регион Шумадије и Западне Србије (48,8%). Стопа запослености је имала најнижу вредност у Региону Јужне и Источне Србије (45,4%).

Стопа неформалне запослености износила је 12,5% на нивоу свих делатности. У делатности пољопривреде износила је 50,3%, док је у делатностима ван пољопривреде ова стопа имала вредност од 6,8%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година износила је 9,1%, и то 8,8% за мушкарце и 9,5% за жене. Најмања вредност забележена је у Београдском региону (6,7%), а затим следи Регион Војводине (9,2%). Нешто већа стопа незапослености забележена је у Региону Шумадије и Западне Србије (9,9%) и у Региону Јужне и Источне Србије (11,2%).

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, IV квартал 2023.

	IV квартал 2023	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Популација старости 15+	5682,3	-11,2	-0,2	-50,9	-0,9
Активно становништво	3158,3	-15,9	-0,5	48,5	1,6
Запослени	2870,2	-18,4	-0,6	52,1	1,8
Формално запослени	2510,7	-7,9	-0,3	32,9	1,3
Неформално запослени	359,4	-10,4	-2,8	19,2	5,6
Незапослени	288,2	2,5	0,9	-3,6	-1,2
Становништво ван радне снаге	2524,0	4,7	0,2	-99,4	-3,8
	%	(п. п.)			
Стопа активности	55,6		-0,2		1,3
Стопа запослености	50,5		-0,2		1,4
Стопа неформалне запослености	12,5		-0,3		0,4
Стопа незапослености	9,1		0,1		-0,3
Стопа становништва ван радне снаге	44,4		0,2		-1,3

У четвртом кварталу 2023. године анкетирано је 11 512 домаћинстава, односно 28 288 лица старости 15 и више година.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за IV квартал 2023. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2024/XIs/G20241053.xlsx>.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама лица ван радне снаге – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључе на тржиште рада.

Лица (старости 15–89 година) која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла, сматрају се **запосленим лицима**.

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим пословним субјектима, рад у регистрованим пословним субјектима без уговора о раду, као и рад неплаћених породичних радника.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Незапослена лица су она лица (старости 15–74 година) која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици, и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа НЕЕТ подразумева учешће лица старости 15–24 године (или 15–29 година) која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци, у укупној популацији тог узраста.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Становништво ван радне снаге чине сва лица у посматраној популацији (старости 15 и више година) која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа становништва ван радне снаге представља удео становништва ван радне снаге у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Више информација о методологији Анкете доступно је на адреси:

https://data.stat.gov.rs/Metadata/24_Zarade/Html/240003_ESMS_GO_2021_1.html

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Контакт: ars@stat.gov.rs, тел.: 011 2412-922, локал 372

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (центра) • Телефакс: 011 2411-260 • stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: квартална